herpy

SLANGER

Rainbow Boa

Epicrates cenchria

Epicrates cenchria er en slank, irriserende boa fra Sydamerikas regnskove, med en orange til rød grundfarve, sorte ringe og et skær som olie på vand. Den bliver 150-200 cm, er nataktiv og rolig som voksen, men kræver meget høj luftfugtighed, stabil varme og et stort terrarie. Arten er delt i flere arter, og mange regnbueboaer i handlen hører til de udskilte.

Familie: Boidae Tidligere navn: *Boa cenchria; Epicrates cenchris* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**150-200 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**20-30 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Træboende og jordboende**
Biotop	**Savanne og regnskov**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**180 × 90 × 90 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-29 °C**
Hotspot	**29-32 °C**
Temperatur, nat	**22-24 °C**
Luftfugtighed	**70-100 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kønsmoden	**30-48 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-30 unger**
Drægtighed	**104-135 dage**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste II og i bilag B i EU's forordning 338/97 (familielistningen Boidae spp.); det samme gælder de arter, der er udskilt fra den, fx *Epicrates maurus* og *Epicrates crassus*. Indførsel fra lande uden for EU kræver CITES-tilladelse, som udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) efter BEK nr. 1588 af 9.12.2024. Arten er ikke omfattet af forbudslisten for slanger i BEK nr. 1261 af 17.11.2015. Dyrevelfærdslovens almindelige krav gælder; dyrevelfærd hører også under SGAV.

Om arten

Epicrates cenchria er en slank, men stærk boa med langt, tilspidset hoved, buttet snude, lodret pupil og varmefølsomme gruber langs læberne. Grundfarven er orange til rød med sorte ringe langs ryggen og sorte pletter med lyse halvmåner langs siderne. Hovedet har tre mørke striber, øjnene er meget mørke og bugen lys. Skællene har et kraftigt irriserende skær i blå, grønne og lilla nuancer, som skyldes lysbrydning i hudens celler og ikke farvestoffer.

Voksne er 150-200 cm inklusive hale. Hunnerne bliver lidt længere og kraftigere end hannerne og kan veje op mod 4 kg, mens hannerne er stærkere i forhold til størrelsen. Nyfødte unger er 20-30 cm. Arten er langlivet: 20-30 år, selv om de fleste dyr bliver omkring 20 år.

Artsnavnet *cenchria* kommer af det latinske ord *cenchris*, der er et gammelt navn for en slags slange. Slægtsnavnet *Epicrates* er græsk og betyder sejrherre.

Arten er delt. *Epicrates maurus*, *Epicrates crassus*, *Epicrates assisi* og *Epicrates alvarezi* er hævet fra underarter til selvstændige arter. *E. maurus* lever i Mellemamerika og det nordlige Sydamerika, *E. crassus* på cerradoen og græssletterne i det centrale og sydlige Brasilien, Paraguay og Argentina, *E. assisi* i de tørre egne i det nordøstlige Brasilien og *E. alvarezi* i Chaco-området i det nordlige Argentina, det sydøstlige Bolivia og det vestlige Paraguay. *E. cenchria* i snæver forstand er den form, der lever i Amazonområdet og Atlanterhavsskoven. Ældre kilder og pasningsvejledninger behandler stadig de udskilte arter som underarter, så mange regnbueboaer i handlen er i virkeligheden en anden art. Der findes farvemorfer, men pasningen er den samme.

Udbredelse og levested

Epicrates cenchria i snæver forstand lever øst for Andesbjergene i det nordlige og centrale Sydamerika: Fransk Guyana, Surinam, Guyana, Colombia, Venezuela, Ecuador, Peru, Brasilien, Bolivia og det nordlige Argentina. I Brasilien findes den i Amazonområdet og i Atlanterhavsskoven.

Arten findes ikke i Costa Rica, Panama, Trinidad og Tobago, hvor den slange, der tidligere blev regnet som underart af *E. cenchria*, er *E. maurus*. I Paraguay findes kun de udskilte arter. Der findes en indført bestand i Florida.

> **Oprindelig udbredelse:** Fransk Guyana, Surinam, Guyana, Colombia, Venezuela, Ecuador, Peru, Brasilien, Bolivia og Argentina.

LEVESTED

Epicrates cenchria lever i regnskov og fugtige skove, men også i åbne savanner og på tørrere steder i kanten af udbredelsen. Den er halvt trælevende: den ligger på skovbunden og klatrer i træer og krat, og den er en dygtig svømmer. Den er nataktiv og er mest aktiv midt om natten. Om dagen skjuler den sig, og om natten ligger den på lur med hovedet ude af skjulet. Byttet er pattedyr, fugle, flagermus og firben.

Klimaet er varmt og fugtigt. Temperaturen holder sig året rundt på 23-32 °C, årsnedbøren er 1.500-3.500 mm afhængigt af stedet, og luftfugtigheden er forholdsvis stabil på 60-70 %. Skovbunden er fugtig og skyggefuld, så arten har brug for højere fugt og køligere temperatur end de fleste andre slanger.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

En voksen *Epicrates cenchria* skal have et terrarie på mindst 180 × 90 × 90 cm (længde × bredde × højde). En god tommelfingerregel for en halvt trælevende slange er, at længden er slangens fulde længde, og bredden den halve. Højden skal være mindst 90 cm, så der er plads til gulv og grene. Angivelserne for minimum svinger fra 90 × 60 × 55 cm til 180 × 90 × 90 cm. Det store mål giver slangen mulighed for at klatre og regulere temperatur og fugt. Unger holdes i små bokse på omkring 30 × 15 × 10 cm, og i et for stort terrarie er temperaturgradienten for stor. Dyr på omkring 60 cm flyttes til større bokse, og dyr på 120-180 cm til voksenterrariet.

Terrariet skal være godt isoleret og tilstrækkeligt ventileret, så fugtigheden holdes, men luften ikke står stille. Et almindeligt glasakvarium med net som låg er uegnet, fordi fugten forsvinder. Brug et frontåbnende terrarie eller en plastbeholder med begrænset ventilation, og gør låget flugtsikkert. Slangen holdes alene.

Brug et fugtholdende bundlag på mindst 10 cm, fx kokosfibre, muldjord, kokosflis eller cypresmulch, og læg løv ovenpå. Indret med en fast klatregren på mindst 120 cm, kraftigt løv som dækning, mindst to skjul og et fugtigt skjul med sphagnum. Undgå ceder og redwood, fordi de indeholder stoffer, der er giftige for slanger. Grenene skal være fastgjort, fordi slangen bliver tung.

TEMPERATUR

Temperaturen skal have en gradient: soleplet 29-32 °C, resten af terrariet om dagen 24-29 °C og om natten 22-24 °C. Temperaturen må ikke i længere tid ligge over 32 °C, undtagen for drægtige hunner, fordi arten er følsom for høje temperaturer og overophedning er en af de mest almindelige dødsårsager. Angivelserne svinger, og en køligere gradient med en soleplet på 27-29 °C og luft på 23-26 °C er også i orden.

Brug en termostat. En varmemåtte eller et strålevarmepanel under eller over den ene side giver en jævn varme, som tørrer luften mindre end en lampe. Varmelamper tørrer luften og kræver ekstra fugt. Bruges lamper, skal pæren sidde i en beskyttelseskurv. Mål temperaturen med digitale følere i midten af terrariet og på soleplettens overflade.

Før avl sænkes nattemperaturen gradvist til omkring 20 °C (se Parring).

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Epicrates cenchria tørrer let ud og er helt afhængig af høj luftfugtighed. Hold den på omkring 70 % om dagen og 90-100 % om natten. Unger under et år er mere sarte og skal have 90-100 % hele døgnet. Angivelserne for voksne svinger fra 70 til 90 %.

Sprøjt terrariet aften og morgen, eller brug et automatisk sprøjteanlæg. En tåge-maskine om natten hjælper, brugt med destilleret eller omvendt-osmose-vand. Begræns ventilationen, så terrariet tørrer lidt ud mellem sprøjtninger, men holder på fugten. Sprøjtning alene hæver ikke luftfugtigheden: et tæt bundlag og en stor vandskål gør mere. En let kondens på ruden viser, at fugten er rigtig.

Slangen skal have et fugtigt skjul med sphagnum og en stor skål med frisk vand, hvor den kan ligge helt i, for den soler sig og svømmer gerne i vand. Skålen skrubbes ugentligt med desinfektionsmiddel til dyr. Udtørring og overophedning er de to hyppigste dødsårsager. Tegn på tørst er hudskift i stumper, rynkede tørre skæl og opkast.

LYS OG UVB

E. cenchria er nataktiv, men skal have en fast dag-nat-rytme med 12 timers lys og 12 timers mørke, styret af et ur.

Arten kan leve uden UVB, men UVB anbefales kraftigt: det regulerer døgnrytme og hormoner, giver slangen D-vitamin og styrker immunforsvaret. Arten hører til Ferguson-zone 2. Brug et T5 HO-rør på 5-6 %, der dækker omkring halvdelen af terrariets længde og sidder over den varme side. Sigt efter et UV-indeks på 2-3 ved slangens ryg på soleplettens overflade. Med røret over et net er afstanden ca. 23-28 cm, under et net ca. 30-38 cm. Skift røret hver 12. måned. Et lysstofrør med lav effekt over terrariet fremhæver slangens irriserende skær og kan også bruges til levende planter.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Epicrates cenchria spiser mus, rotter, hamstre, ørkenrotter, vagtler, kyllingeunger og små marsvin. Tilbyd helst frosne og optøede dyr frem for levende, og varm byttet til omkring 38 °C i en lukket pose i varmt vand. Fodr om aftenen med en pincet med blød spids, og vift med byttet foran slangen, indtil den slår til. Brug aldrig hænderne, fordi kropsvarmen kan forvirre slangen.

Byttet skal være så bredt som slangen på det bredeste sted og veje omkring 10 % af slangens vægt. Unger fodres hver 5.-14. dag, og voksne hver 10.-28. dag. Angivelserne svinger fra ugentlig fodring til hver tredje uge. Slangen er en ivrig æder, men kaster let op, hvis den fodres for ofte eller med for stort bytte. Variation i bytte er en fordel. Slangen skal fodres alene. Uro, for megen håndtering eller forkert temperatur eller fugt kan få slangen til at springe måltider over; tjek først miljøet og tilbyd derefter nyt bytte efter nogle dage.

Unger kan i starten kræve små mus eller pinkyrotter. Arten er fuldvoksen efter 4-6 år. Bytte kan pudres let med et kombineret kalk- og vitamintilskud.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

E. cenchria er forholdsvis rolig som voksen, men den kan ikke lide at blive kælet for og stresses let, hvis den håndteres for længe. Unger er nervøse og bider let, og de bliver mere afslappede, når de er omkring et år. Håndtér først efter flere måltider uden problemer, og gerne om aftenen.

Begynd med højst 5 minutter ad gangen med få dages mellemrum, og byg langsomt op. Vask hænder først. Slå let med en papirrulle på slangens hoved, så den ved, at det ikke er fodertid. Brug to hænder: én bag hovedet og én under kroppen, og tag aldrig fat i halen. Slangen vikler sig om armene som om de var grene, men hold den væk fra halsen. Vent 24-72 timer efter et måltid og håndtér den ikke under hudskift. Børn skal ikke håndtere slangen alene.

Slangen holdes alene, fordi flere dyr sammen giver stress og konkurrence om ressourcerne.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen er kønsmoden ved en længde på omkring 120 cm og hunnen ved omkring 140 cm, og det sker som regel efter 2,5-4 år. Angivelserne svinger op til en længde på 150 cm og en alder på 3 år for hanner og 4 år for hunner. Hunnen skal have den rette størrelse for at undgå problemer ved fødslen. Nyfødte unger kan kønsbestemmes uden værktøj: stryg tommel- og ringfinger langs bugsiden og rygsiden forbi kloakken, og mærk to små knopper hos hannen, hvor hemipenerne ender. Hunnen har ingen knopper. Hunnen er lidt længere og kraftigere end hannen.

PARRING

Dyrene køles først: natten sænkes med 2 °C om ugen fra omkring 29 °C til 20 °C, mens dagtemperaturen holdes på omkring 29 °C. Den laveste nattemperatur holdes i tre uger, hvorefter den hæves gradvist igen. Hannerne og hunnerne holdes adskilt under køling og fodres som normalt. Dyrene sættes sammen, når varmen er tilbage, og parringsklare hanner holder ofte pause med at spise eller aflægger hudrester i vandskålen. Hunner søger køligere steder og ligger i vandskålen.

Parring begynder med en jagt rundt i terrariet og kan vare flere timer. Den gentages med få dages mellemrum i flere uger. Hanner holder ofte pause med at spise i parringstiden. Parthenogenese, altså formering uden han, er påvist hos arten, men er sjælden.

ÆGLÆGNING OG KULD

E. cenchria føder levende unger. Den drægtige hun søger varmen og ligger i den varme ende af terrariet i op til fire en halv måned. Nogle hunner holder op med at spise, mens andre spiser hele vejen. Fra hudskiftet efter ægløsningen til fødslen går der 104-110 dage, når hunnen holder en kropstemperatur på omkring 30 °C. Ved omkring 27 °C er drægtigheden 129-135 dage. To til fire uger før fødslen bliver hunnen urolig og kan ligge på siden eller ryggen.

Tjek terrariet, før det er tid: fjern løse genstande og læg plastikplanter i vandskålen, så ungerne ikke drukner. Ungerne fødes hver i en gennemsigtig hinde, som de river hul på. Kuldet er 1-30 unger, i gennemsnit omkring 10, og de vejer 12-30 g. Hunnen yngler som regel kun hvert andet år.

INKUBATION

Arten er levendefødende og lægger ikke æg, så der er ingen inkubation. Tidspunktet for befrugtningen kendes sjældent, så fødslen beregnes ud fra hudskiftet efter ægløsningen, som er let at se: ved omkring 30 °C kommer ungerne 104-110 dage senere. Ved omkring 27 °C er drægtigheden 129-135 dage, og jo varmere hunnen holdes, desto kortere bliver den. I naturen varer drægtigheden 3-8 måneder.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Nyfødte unger er 20-30 cm. De holdes enkeltvis i små bokse med køkkenrulle som underlag, et fugtigt skjul og en lille vandskål, ved høj luftfugtighed på 90-100 %. De kan vejes og kønsbestemmes den første dag og kan tilbydes optøede pinkyrotter allerede dagen efter. De fleste tager imod første måltid.

Unger er defensive og bidske, men bliver rolige med forsigtig, jævn håndtering. Hudskift er lettere med let sprøjtning hver dag.

Sundhed og typiske fejl

Epicrates cenchria er hårdfør, når klima og fugt er rigtige. Typiske problemer er:

- Udtørring med hudskift i stumper, rynkede tørre skæl og opkast. Forebygges med høj fugt, tæt bundlag og en stor vandskål.
- Øjenkapsler, der sidder fast efter hudskift, og øjeninfektioner ved for tør luft.
- Bulede eller fordybede øjenkapsler ved tørre forhold. Det går ofte over, når slangen får adgang til mere vand og højere fugt, men kan holde sig i over et år.
- Overophedning ved temperaturer over 32 °C.
- Opkast, hvis slangen fodres for ofte, med for stort bytte eller håndteres for tidligt.
- Fødselsproblemer hos hunner, der er for små.

Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis slangen springer tre måltider over i træk uden synlig grund, taber sig, har vejrtrækningsproblemer eller viser tegn på udtørring.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.